

กสม. ๑

รายงานผลการตรวจสอบ

การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๕๖/๒๕๖๖

เรื่อง สิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน กรณีร้องเรียนว่าสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ ไม่จัดสรรที่ดินให้ประชาชนในพื้นที่อำเภอกุเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องร้องเรียนทางไปรษณีย์ ตามคำร้องที่ ๒๐/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ว่า เมื่อปี ๒๕๑๘ [Redacted] บิดาและมารดาผู้ร้อง ได้ซื้อที่ดินในตำบลคูเมือง อำเภอกุเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อทำการเกษตรด้วยการปลูกอ้อย มันสำปะหลัง และยูคาลิปตัส ต่อมาเมื่อมีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในท้องที่อำเภอยางชุมน้อย อำเภอกุเมือง อำเภอกุฉินารายณ์ และอำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ แต่ผู้ถูกร้องไม่จัดสรรที่ดินตามหน้าที่และอำนาจ ทำให้ผู้ร้องได้รับผลกระทบไม่ได้รับสิทธิในที่ดิน จึงขอให้ตรวจสอบ

๒. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานดังต่อไปนี้

๒.๑ รายการเอกสาร พยานหลักฐานจากการตรวจสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๒๑๐ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๓๗ ถึงเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พร้อมทั้งสำเนาบันทีกเรื่อง อำนาจในการดูแลรักษาที่สาธารณะสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันและการออกเอกสารสิทธิในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

/๒.๑.๒ สำเนา...

๒.๑.๒ สำเนาหนังสือสำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ กรมพัฒนาที่ดิน
ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๘๐๖/๑๒๒๒ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๑ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดิน เขต ๓
กรมพัฒนาที่ดิน

๒.๑.๓ สำเนาหนังสือกรมป่าไม้ ด่วนมาก ที่ ทส ๑๖๐๓.๒/๗๓๗ ลงวันที่ ๕ กันยายน
๒๕๖๑ ถึง [REDACTED]

๒.๑.๔ หนังสือร้องเรียนของผู้ร้อง ลงวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๖ ถึงคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๕ สำเนาหนังสือสำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มงานศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด
ที่ บร ๐๐๑๗.๑/๖๔๙ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ถึงหัวหน้าสำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์

๒.๑.๖ หนังสือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ กษ ๑๒๐๕/๑๗๔๔
ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๗ บันทึกการให้ถ้อยคำของเจ้าหน้าที่ผู้ถูกร้องต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ลงวันที่
๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๖

๒.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบ

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง

ที่ดินพิพาทของผู้ร้องเป็นที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ เนื้อที่ประมาณ ๓๑๐ ไร่
เมื่อปี ๒๕๓๓ [REDACTED] ผู้ใหญ่บ้านบ้านจิกน้อย ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
ได้นำเจ้าหน้าที่ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) มารังวัดที่ดินบริเวณพิพาทปรากฏว่า
ที่ดินพิพาทอยู่ในเขตที่สาธารณประโยชน์ ทั้งนี้ บิดาผู้ร้องเคยร้องเรียนต่อผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์
แต่ไม่ได้รับความเป็นธรรม

๒.๒.๒ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ถูกร้อง

๑) เมื่อปี ๒๕๓๓ ก่อนการประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในท้องที่
อำเภอพุทไธสง อำเภอคูเมือง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ และอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน
พ.ศ. ๒๕๓๔ ส.ป.ก. ได้ส่งเจ้าหน้าที่เดินสำรวจพื้นที่ และได้รับแจ้งจากผู้ปกครองท้องที่ว่าที่ดินพิพาท
อยู่ในที่สาธารณประโยชน์ทำเลเลี้ยงสัตว์โสกลึก ดงลูกช้าง ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๘๘๑ ไร่ ด้วยเหตุนี้
แม้ที่ดินของผู้ร้องจะอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินและอยู่ในเขตดำเนินการก็ตาม แต่เมื่อได้ห้วงกันไว้เป็นที่
สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ไม่ว่าจะมีการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.)
หรือไม่ ก็มีผลเป็นการยกเว้นหน้าที่และอำนาจของผู้ถูกร้อง โดยกระทรวงมหาดไทยหรือองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีหน้าที่ดูแลที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าว

๒) สาเหตุที่ผู้ถูกร้องต้องรังวัดสอบเขตที่ดิน เพื่อให้ทราบแนวเขตที่ชัดเจน
สำหรับการจัดสรรที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินให้กับประชาชน โดยเฉพาะเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าที่ดินบางแปลง

/เป็นที่...

เป็นที่สาธารณประโยชน์และยังไม่ออก น.ส.ล. ซึ่งหากผู้ถูกร้องไม่รังวัดสอบเขตที่สาธารณประโยชน์ ก็จะไม่ทราบแนวเขตของที่ดินแปลงที่อยู่โดยรอบ และไม่สามารถจัดสรรให้ประชาชนได้อย่างถูกต้อง อย่างไรก็ตาม ที่ดินพิพาทของผู้ร้องมีการระบุไว้อย่างชัดเจนโดย [REDACTED] ผู้ใหญ่บ้านในขณะนั้น ว่าอยู่ในเขตที่สาธารณประโยชน์ ดังนั้น แม้ที่ดินพิพาทจะอยู่ในเขตดำเนินการของ ส.ป.ก. แต่เมื่อเข้าข่าย เป็นพื้นที่ยกเว้น เช่น ที่ป่า ที่สาธารณประโยชน์ ที่ราชพัสดุ เป็นต้น ที่ดินบริเวณดังกล่าวจึงไม่อยู่ในอำนาจ ของผู้ถูกร้องที่จะเข้าไปดำเนินการและจัดสรรที่ดินให้กับผู้ร้องได้ ส่วนที่ดินแปลงอื่นที่อยู่นอกเขต ที่สาธารณประโยชน์ ผู้ถูกร้องได้จัดสรรให้กับประชาชนเรียบร้อยแล้ว

๒.๒.๓ การแสวงหาข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่

๑) ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ต่อปัญหาข้อกฎหมายว่าพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินจะมีผลเป็นการถอนสภาพที่สาธารณสมบัติ ของแผ่นดินตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๒๖ (๑)^๑ หรือไม่ และหน่วยงานใดเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินดังกล่าว สรุปได้ว่า ที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน หากพลเมืองเลิกใช้หรือเปลี่ยนสภาพจากการเป็นที่ดินที่พลเมืองใช้ร่วมกันแล้ว ที่ดินดังกล่าวย่อมถูกถอนสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินโดยผลของพระราชกฤษฎีกากำหนด เขตปฏิรูปที่ดิน และเป็นอำนาจหน้าที่ของ ส.ป.ก. ที่จะดำเนินการตามกฎหมายต่อไป ส่วนที่สาธารณสมบัติ ของแผ่นดินที่พลเมืองใช้ร่วมกัน และพลเมืองยังใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นอยู่ หรือยังไม่เปลี่ยนสภาพ จากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ที่ดินนั้นก็ยังคงสภาพเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับ พลเมืองใช้ร่วมกันต่อไป และหน่วยราชการซึ่งเคยเป็นผู้ดูแลรักษาที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามที่กฎหมายได้บัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยราชการนั้น ก็ยังคงมีอำนาจ หน้าที่ที่จะต้องดูแลรักษาต่อไป แม้ที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินดังกล่าวจะอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินก็ตาม

๒) กรมป่าไม้ตรวจสอบแปลงที่ดินพิพาท สรุปได้ ดังนี้

(๑) แปลงที่ ๑ ของบิดาผู้ร้อง มีเนื้อที่ประมาณ ๒๑๐ ไร่ และแปลงที่ ๒ ของมารดาผู้ร้อง เนื้อที่ประมาณ ๑๐๐ ไร่ ทั้งสองแปลงอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดงเค็ง

/(๒) ที่ดินพิพาท...

^๑ มาตรา ๒๖ เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินใช้บังคับในท้องที่ใดแล้ว

(๑) ถ้าในเขตปฏิรูปที่ดินนั้นมีที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน แต่พลเมืองเลิกใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้น หรือได้เปลี่ยนสภาพจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันก็ดี หรือพลเมืองยังใช้ ประโยชน์ในที่ดินนั้นอยู่ หรือยังไม่เปลี่ยนสภาพจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เมื่อได้จัดที่ดินแปลงอื่นให้พลเมือง ใช้ร่วมกันแทนโดยคณะกรรมการประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วก็ดี ให้พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินนั้นมีผล เป็นการถอนสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับที่ดินดังกล่าวโดยมีต้องดำเนินการถอนสภาพตามประมวล กฎหมายที่ดิน และให้ ส.ป.ก. มีอำนาจนำที่ดินนั้นมาใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้

(๒) ที่ดินพิพาทเดิมอยู่ในเขตป่าไม้ถาวรปาดงเค็ง ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๐๖^๒ มีสถานะเป็นป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ มาตรา ๔ (๑) และต่อมาเมื่อกรมป่าไม้ได้ประกาศเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติปาดงเค็ง ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๑,๑๙๒ (พ.ศ. ๒๕๒๙) บริเวณที่ดินพิพาทตามข้อ (๑) จึงมีสถานะเป็นป่าสงวนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

(๓) แม้ต่อมาคณะรัฐมนตรีจะมีมติเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐^๓ จำแนกพื้นที่บริเวณที่ดินพิพาทดังกล่าวออกจากป่าไม้ถาวรปาดงเค็ง (หมายเลข ๑๒) เพื่อเป็นที่ทำกินของประชาชนและเพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่น แต่ไม่มีผลเป็นการยกเลิกเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติปาดงเค็ง เนื่องจากพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติได้ประกาศทับซ้อนลงไปเขตป่าไม้ถาวรเดิมไปแล้ว ไม่สามารถจำแนกออกจากป่าไม้ถาวรเดิมได้อีก ดังนั้นบริเวณพื้นที่พิพาทจึงมีสถานะเป็นป่าสงวนแห่งชาติ

๓) สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๓ สถานีพัฒนาที่ดินบุรีรัมย์ ได้ตรวจสอบที่ดินของบิดาและมารดาผู้ร้องแล้วปรากฏว่า อยู่ในพื้นที่ที่จำแนกออกจากป่าไม้ถาวรปาดงเค็ง (หมายเลข ๑๒) เพื่อเป็นที่ทำกินของประชาชนหรือเพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่น ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐

๔) จังหวัดบุรีรัมย์ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วพบว่า ที่ดินพิพาทอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน แต่ขณะรังวัดตรวจสอบพื้นที่เมื่อปี ๒๕๓๒ - ๒๕๓๓ ผู้ปกครองท้องที่ได้นำรังวัดและนำชี้กันส่วนที่ดินไว้เป็นที่สาธารณประโยชน์ที่ชุมชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน (ป่าชุมชนและทำเลเลี้ยงสัตว์) เนื้อที่ประมาณ ๘๘๑ ไร่

๕) ศาลฎีกาเคยมีคำพิพากษาที่ [REDACTED] ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๔ ว่า บิดาผู้ร้องบุกรุกเข้าไปยึดถือครอบครองพื้นที่ป่าเพื่อตนเอง และทำประโยชน์ด้วยการก่อสร้าง แผ้วถาง และปลูกต้นไม้ค้ำยันเป็นการทำลายป่า ทำให้เสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติและเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ และพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ลงโทษจำคุก และให้บิดาผู้ร้องและบริวารออกไปจากป่าสงวนแห่งชาติที่เกิดเหตุภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่อ่านคำพิพากษา และให้ชดเชยค่าเสียหายให้กรมป่าไม้

๖) องค์การบริหารส่วนตำบลคูเมืองให้ข้อเท็จจริงว่า ที่สาธารณประโยชน์โสกลีถ ดงลูกช้าง มีเนื้อที่ประมาณ ๘๘๑ ไร่ เป็นที่สาธารณประโยชน์ที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ร่วมกัน
/ของประชาชน...

^๒ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๐๖ ให้รักษาปาดงเค็ง (หมายเลข ๑๒) ไว้เป็นพื้นที่ป่าไม้ถาวร เนื้อที่ ๒๓,๑๒๕ ไร่ (๓๗ ตารางกิโลเมตร)

^๓ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐ อนุมัติให้เปลี่ยนแปลงมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๐๖ ในการจำแนกประเภทที่ดินจังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดสุรินทร์ เฉพาะแห่ง

ของประชาชนในชุมชน โดยไม่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ จนเมื่อปี ๒๕๓๕ สภาตำบลคูเมืองมีมติรับรองว่าเป็นที่สาธารณประโยชน์มาตั้งแต่ก่อตั้งหมู่บ้าน เมื่อมีการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ด้วยการปลูกต้นยูคาลิปตัส ประชาชนได้รวมตัวคัดค้านโดยบุกตัดต้นยูคาลิปตัส ปัจจุบันประชาชนยังใช้ประโยชน์ร่วมกันด้วยการเลี้ยงวัว ควาย เก็บเห็ดและหน่อไม้

๓. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีไม่จัดสรรที่ดินตามหน้าที่และอำนาจให้ผู้ร้องหรือไม่ โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

๓.๑ สิทธิในทรัพย์สินของบุคคลเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๗ ที่มีหลักการว่า บุคคลย่อมมีสิทธิในทรัพย์สินและการสืบทอด โดยขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ และมาตรา ๕๓ กำหนดให้รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

๓.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบรับฟังได้ ดังนี้

๓.๒.๑ ที่ดินพิพาทตั้งอยู่ที่ตำบลคูเมือง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีเนื้อที่ประมาณ ๓๑๐ ไร่ โดยบิดาและมารดาผู้ร้องซื้อที่ดินมาจากเจ้าของเดิมซึ่งเป็นประชาชนในพื้นที่มาตั้งแต่ปี ๒๕๑๘ จากนั้นจึงได้เข้าครอบครองและทำประโยชน์ด้วยการปลูกอ้อย มันสำปะหลัง และยูคาลิปตัส โดยไม่มีเอกสารสิทธิที่ดิน

๓.๒.๒ เมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๒๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ออกกฎกระทรวงให้ป่าดงเค็งในท้องที่ตำบลบ้านแพ ตำบลหนองขमार และตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ภายในแนวเขตตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวง เป็นป่าสงวนแห่งชาติ ต่อมาเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๓๓ ได้มีการกันพื้นที่บางส่วนของป่าดงเค็งเนื้อที่ประมาณ ๘๘๑ ไร่ เป็นที่สาธารณประโยชน์ โดยมีผู้นำท้องที่เป็นผู้นำชี้แนวเขตให้กับเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ทำการรังวัดและจัดทำแผนที่ และเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๓๔ ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในท้องที่อำเภอพุทไธสง อำเภอคูเมือง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ และอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งพื้นที่พิพาทอยู่ในเขตดำเนินการของผู้ถูกร้อง

๓.๒.๓ ที่ดินพิพาทของผู้ร้องนอกจากอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินแล้ว ยังอยู่ในเขตป่าไม้ถาวรป่าดงเค็ง ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๐๖ และเมื่อปี ๒๕๓๐ ได้มีการประกาศจำแนกพื้นที่ดังกล่าวออกจากป่าไม้ถาวรเพื่อให้เป็นที่ทำกินและอยู่อาศัยของประชาชนตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐ อย่างไรก็ตาม มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวไม่มีผลเป็นการเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติป่าดงเค็ง เนื่องจากพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติได้ประกาศทับเขตป่าไม้ถาวรเดิม จึงไม่สามารถจำแนกออกจากป่าไม้ถาวรเดิมได้อีก พื้นที่พิพาทจึงมีสถานะเป็นป่าสงวนแห่งชาติ

๓.๒.๔ คณะกรรมการกฤษฎีกาได้วินิจฉัยประเด็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า ที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินที่พลเมืองใช้ร่วมกัน และพลเมืองยังใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นหรือยังไม่เปลี่ยนสภาพจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ที่ดินนั้นยังคงสภาพเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันต่อไป และหน่วยงานซึ่งเคยเป็นผู้ดูแลรักษาที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามที่กฎหมายได้บัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยราชการนั้น ก็คงมีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องดูแลรักษาต่อไป แม้ที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินดังกล่าวจะอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินก็ตาม

๓.๓ พิจารณาแล้วเห็นว่า ที่ดินพิพาทของผู้ร้องเป็นส่วนหนึ่งของที่สาธารณประโยชน์ โสภณิก ดงลูกช้าง อันเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน โดยพลเมืองยังคงใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นอยู่หรือยังไม่เปลี่ยนสภาพจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ซึ่งพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินไม่มีผลในการถอนสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงไม่มีอำนาจนำที่ดินพิพาทมาใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้ แต่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของหน่วยราชการซึ่งเคยเป็นผู้ดูแลรักษาที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งยังคงมีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องดูแลรักษาต่อไป ในชั้นนี้จึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๔๑/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๖ จึงมีมติว่า กรณีที่ผู้ถูกร้องไม่จัดสรรที่ดินตามหน้าที่และอำนาจให้ผู้ร้อง ยังไม่อาจรับฟังได้ว่าเป็นการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์

นางปรีดา คงแป้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์

นางสาวปิติกัญจน์ สิทธิเดช

นายวสันต์ ภัยหลิกี้

นางสาวสุภัทรา นาคะผิว

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

